

Fria Maria Barnskola

Rektorn vid Fria Maria Barnskola

Beslut för grundskola och fritidshem

---

efter tillsyn av Fria Maria Barnskola
i Stockholms kommun

Tillsyn i Fria Maria Barnskola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under Våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Fria Maria Barnskola besöktes av Skolinspektionen den 21 mars 2013.

Fakta om skolan

Fria Maria Barnskola är en fristående grundskola i Stockholms kommun som drivs som ett personalkooperativ. Huvudman för skolan är den ekonomiska föreningen Fria Maria Barnskola ekonomisk förening och skolans rektor är ordförande i föreningen. I föreningens styrelse ingår personalrepresentanter från varje arbetslag samt från skolans ledningsgrupp. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-5 samt fritidshem och så kallad fritidsklubb. Från och med läsåret 2013/14 kommer verksamheten att omfatta även årskurs 6. Vid tillsynsbesöket har skolan 212 elever, varav 36 i förskoleklassen och i 151 elever är inskrivna i skolans fritidshem.

Skolans ledningsgrupp består av rektor, en biträdande rektor samt skolans specialpedagog.

Skolan arbetar åldersintegrerat och eleverna i förskoleklassen deltar i verksamheten tillsammans med årskurs 1-3. Skolan har även en klass för elever i årskurs 4-5 som dock får större delen av undervisningen i åldershomogena grupper. Skolans arbetslag är organiserade runt årskurserna och skolan har fyra arbetslag för förskoleklass-årskurs 3, ett för årskurs 4-5 samt ett arbetslag för stöd och service.

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2012 nådde 76 procent av de 37 elever som deltog kravnivån i samtliga delprov i ämnet matematik. Det är något högre än för riket där 72 procent av eleverna nådde kravnivån på provet och något lägre än kommunen där 77 procent av eleverna nådde kravnivån. För ämnena svenska och svenska som andraspråk visar Skolverkets statistik att 77 procent av de 35 elever som deltog i samtliga delprov nådde kravnivån. Detta är något högre resultat än för riket (74 procent) men lägre än för kommunen (81 procent).

Enligt skolans egna sammanställningar nådde 97 procent av eleverna i årskurs 3 kunskapskraven i ämnena svenska och matematik i slutet av läsåret 2011/2012. Skolan kan inte uppvisa några egna sammanställningar av kunskapsresultat för de samhällsorienterade och de naturorienterade ämnena i årskurs 3.

Helhetsbedömning

Tillsynen av Fria Maria Barnskola skola visar att eleverna ges förutsättningar att nå målen för utbildningen och att de når goda kunskapsresultat, även om de ytterligare kan förbättras. Resultaten på de nationella ämnesproven för årskurs 3 ligger något under genomsnittet för kommunen men strax över genomsnittet för riket. Sammanställningar av resultaten i de samhällsorienterade och de naturorienterade ämnena saknas dock i årskurs 3.

Utifrån detta visar tillsynen att rektorn inte tar tillräckligt ansvar för att skolans resultat sammanställs. Skolan saknar även en dokumenterad analys på skolövergripande nivå av elevernas måluppfyllelse samt över utvecklingen av verksamheten. Skolinspektionen vill i detta sammanhang framhålla att det är viktigt att skolans måluppfyllelse analyseras på en skolövergripande nivå samt över tid. Att sådana analyser genomförs och dokumenteras är nödvändigt för att vidtagna åtgärder ska kunna utvärderas och få önskad effekt samt för att kunna identifiera utvecklingsområden.

Av de enkäter skolan genomfört framgår att eleverna upplever skolans miljö som trygg. Tillsynen visar dock att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling. Varje enskild verksamhet i skolans arbete med trygghet och studiero framgår inte tydligt av planen, till exempel finns inga åtgärder kopplade till fritidshemmets verksamhet.

Av tillsynen framgår vidare att skolan behöver utveckla arbetet med åtgärdsprogram så att de anger hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vad gäller verksamheten i fritidshemmet bedömer Skolinspektionen att den stimulerar elevernas utveckling och lärande. Fritidshemmet har en nära samverkan med skolverksamheten och erbjuder eleverna ett antal olika aktiviteter samt kontakter med föreningsliv. Under intervjun med fritidshemspersonalen beskrevs hur fritidspersonalen, som en del i arbetet med att motverka traditionella könsroller, ibland styr elevernas val av aktiviteter.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Fria Maria Barnskola att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 19 augusti 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Fria Maria Barnskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Se till att det för varje verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Huvudmannen ska även se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10) anges att arbetet bör bedrivas så att det återspeglar förhållandena i varje enskild verksamhet.

Skolinspektionen har tagit del av Fria Maria Barnskolas plan mot kränkande behandling i vilken skolans arbete mot kränkande behandling beskrivs. Av planen framgår hur man arbetar med förebyggande och främjande åtgärder vid skolan samt rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas i händelse av kränkningar, mobbning eller trakasserier. Varje enskild verksamhet i skolans arbete mot kränkande behandling framgår dock inte tydligt av planen, till exempel finns inga åtgärder kopplade till fritidshemmets specifika behov och förutsättningar.

Utredningen visar att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Fria Maria Barnskola ekonomisk förening föreläggs avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Fria Maria Barnskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete på skolnivå som dokumenteras och innefattar planering, uppföljning och utveckling av verksamheten.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Systematiskt och kontinuerligt innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn skapa rutiner för hur kvalitetsarbetet ska bedrivas på enheten.

I detta arbete bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Enligt rektorn sker det ett kontinuerligt kvalitetsarbete på skolan genom bland annat planeringsveckor och studiedagar samt genom elev-, personal- och föräldraenkäter. Rektorn har lämnat dokument innehållande sammanställningar av de enkäter som skolan, under ledning av rektor, årligen genomför med skolans personal, elever och vårdnadshavare kallade för "Hur bra är Fria Maria?" Dokumenten saknar dock en redogörelse för skolans utvecklingsområden utifrån sammanställningar och analyser av elevernas kunskapsresultat och måluppfyllelse. Likaså saknas en uppföljning av förra årets insatser och en

bakgrund till innevarande års utvecklingsinsatser samt skolövergripande resultat-sammanställningar över tid. Någon sammanställning av kunskapsresultaten för de samhällsorienterade och naturorienterade ämnena i årskurs 3 kan skolan inte uppvisa.

Utredningen visar att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Fria Maria Barnskola ekonomisk förening föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-7 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Fria Maria Barnskola en anmärkning.

Fria Maria Barnskola ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 19 augusti 2013.

Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Åtgärdsprogrammen anger inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram som utarbetats under höstterminen 2012 i Fria Maria Barnskola. Av åtgärdsprogrammen framgår vilka behoven är och hur de ska tillgodoses. Skolinspektionen kan dock konstatera att det i dessa inte tydligt framgår hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Med anledning av att skolans arbete med särskilt stöd och skolans åtgärdsprogram i övrigt motsvarar författningarnas krav bedöms bristen som mindre allvarlig. Fria Maria ekonomisk förening tilldelas därför en anmärkning.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Huvudmannaskap och godkännande**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Huvudmannaskap och godkännande.

- Samtliga lärare som undervisar skolans elever är inte anställda av skolans huvudman.

Motivering

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för grundskola. Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen. Enligt skollagen medges inte möjlighet att överlämna undervisning till en annan huvudman på annat sätt än vad som följer i bestämmelserna i 23 kap. om entreprenad och samverkan.

Fria Maria Barnskola ekonomisk förening har ett godkännande som huvudman för utbildningen vid skolan. Detta innebär att huvudmannen själv ska bedriva utbildningen och därmed undervisningen. Skolan använder sig av lärare anställda av Stockholms kommun för undervisning av skolans elever i ämnet slöjd samt idrott och hälsa.

Med anledning av att huvudmannen inför kommande läsår kommer att avsluta detta samarbete och istället själv anställa undervisande lärare i dessa ämnen bedöms bristen som mindre allvarlig. Fria Maria Barnskola ekonomisk förening tilldelas därför en anmärkning.

Författning

2 kap. 5 och 8 §§, 23 kap. 3 § skollagen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Ana-Maria Koci Spång
Föredragande

Bilaga:**Bilaga 1 Allmänt om tillsynen**

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).